

ETNOGRAFİK ARAŞTIRMADA KURAM VE UYGULAMA SORUNLARI

Yaşar SUVEREN

Sakarya Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/Sosyoloji Bölümü, Sakarya, 54150, Türkiye.
ysuveren@sakarya.edu.tr , <https://orcid.org/0000-0002-8464-0368>

Fuat GÜLLÜPINAR

Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Eskişehir,
fgullupinar@anadolu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3661-7232>

Article Types / Makale Türü: Research Article / Araştırma Makalesi
Received / Makale Geliş Tarihi: 18/09//2022, **Accepted / Kabul Tarihi:** 24/12/2022
<https://doi.org/10.26791/sarkiat.1176998>

ETNOGRAFİK ARAŞTIRMADA KURAM VE UYGULAMA SORUNLARI

ÖZ

Bu çalışmada etnografik bir araştırma yaparken, araştırmanın her aşamasında karşılaşılabilecek kuramsal ve pratik sorunlar ele alınarak, bu sorunların nasıl aşılabileceğine ilişkin bazı değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu amaçla, ilk olarak etnografik bir araştırmada metodolojik sorunlara odaklanılarak, veri toplama araçlarının seçimi, geçerlilik ve güvenilirlik konularındaki temel sorun alanlarına işaret edilerek, metodolojik ikilemlerin üstesinden gelebilmek için nasıl bir yol izlenebileceği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde etnografik bir araştırmada karşılaşılabilecek etik sorunlar ve bunları aşmaya yönelik pratiklere odaklanılarak, etik ilkelerin sahada şekillenen zgn dinamikleri incelenmiştir. Çalışmanın nc bölümü etnografinin en can alıcı aşaması olan sahaya giriş sorunlarına ayrılmıştır. Sahaya girişte karşılaşılabilecek bazı engellere işaret edilerek, topluluğun pratikteki dünyasına girmek ve kabul edilmek, hedef toplulukla bütünleşmek, dışarıdan biri olarak grubun güvenini elde etmek ve gündelik yaşamı birlikte geçirmek için araştırmacının mücadeleci, dayanıklı, dikkatli ve titiz olmasını mümkün kılacak pratiklere vurgu yapılmıştır. Bir sonraki blmde, sahadaki pratik sorunların önemli bir boyutu olarak araştırmacının etnografik bir araştırmada sahip olması gereken iletişim becerileri bahsinde, araştırmacıların iletişime açık, güven verici ve samimi bir ilişki kurma becerisine sahip olmaya dikkat etmesi gerekliliği tartışılmıştır. Bu kapsamda, araştırmacının içine girdiği topluluğun kültürel bağlamı ve dinamikleri üzerine ayrıntılı bir çalışma ile yerli anlamları keşfedebileceği üzerinde durulmuştur. Son olarak, etnografik bir araştırmanın belki de en önemli safhası sayılabilecek bulguların metinselleştirilmesi sürecinde; saha notlarının tutulması, anlatı inşası ve nihayet araştırmanın raporlaştırılması konusundaki temel sorun alanları ve olası pratik zmler analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etnografi, Metodoloji, Etik, Saha Notları, Saha Araştırması.

THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES IN ETHNOGRAPHIC RESEARCH

ABSTRACT

In this study, theoretical and practical problems that can be encountered at every stage of the research while conducting an ethnographic research are discussed and some evaluations are given on how these problems can be overcome. For this purpose, firstly, by focusing on methodological problems in an ethnographic research, by pointing out the main problem areas in the selection of data collection tools, validity and reliability, evaluations were made on how to overcome methodological dilemmas. In the second part of the study, the specific dynamics of ethical principles shaped in the field were examined by focusing on the ethical problems that may be encountered in an ethnographic research and the practices to overcome them. The third part of the study is devoted to the problems of entering the field, which is the most crucial stage of ethnography. By pointing out some of the obstacles that may be encountered in entering the field, the practices that will enable the researcher to be challenging, durable, careful and meticulous in order to enter and be accepted into the practical world of the community, to integrate with the target community, to gain the trust of the group as an outsider and to spend daily life together are emphasized. In the next section, as an important dimension of the practical problems in the field, the communication skills that the researcher should have in an ethnographic research, the necessity of paying attention to the ability of researchers to establish a communicative, trusting and sincere relationship is discussed. In this context, it is emphasized that the researcher can discover indigenous meanings with a detailed study on the cultural context and dynamics of the community she/he is in. Finally, in the textualization process, which may be considered the most important phase of an ethnographic research; The main problem areas and possible practical solutions in keeping field notes, constructing narratives and finally reporting the research are analyzed.

Keywords: Ethnography, Methodology, Ethics, Field Notes, Field Research.

GİRİŞ

Sosyal bilimsel uğraşların tamamı, doğal bir olayı ya da ortamı; dekoru, kostümleri, oyuncularını, eylemleri ve bir sahneyi (düğün, tören, toplantı) gözlemlemek ile işe başlar. Bu doğal olaylar, birincil gerçeklik ile soyutlamalar ya da ikincil gerçeklik ile daha ileri düzeyde soyutlamalar şeklinde çeşitli katmanlara ayrılabilir (Manning, 2021, 145). Sosyal bilimlerin en güçlü metodolojilerinden biri olarak değerlendirilebileceğimiz etnografik araştırma, araştırmacı ile katılımcılar arasında doğal ortamlarında gözlem ve etkileşimi içeren nitel bir araştırma yöntemidir. Etnografik yöntem antropoloji tarafından popüler hale getirilmiş ve bilimsel çalışmalarda önemli bir yer edinmiştir. 20. yüzyıl boyunca, antropoloji kültürleri belgeleyen bir disiplin olmaktan daha geniş kapsamlı ve giderek artan pratik uygulamaları olan bir alan olmaya evrildi. Etnograflar, kültürel süreçler ile ekonomik, politik ve sosyolojik olgular arasındaki bağlantılara daha fazla odaklandılar (Outhwaite, 2008). Antropolog veya etnograf çoğu zaman mükemmel bir seyirci, halkın gözü, sosyal analist, belirli bir grubun nesnel yorumcusu olma iddiasındadır. Böylelikle, etnografi “yapmak” yapılandırılmamış mülakatlardan gündelik konuşmalara, insanların gündelik yaşamlarındaki geliş ve gidişlerinin basit gözleminden onlarla birlikte farklı iş türlerine tam katılıma kadar yörüngesindeki farklı bir takım nitel araştırma tekniği olmaktadır (James, 2021: 247). Etnografi, toplumları karşılaştırıp mukayese eder ve sıradan insanların başka yerlerde nasıl yaşadıklarını anlatarak onlar için anlayış ve sempati yaratır. İkincisi, bunu daha geniş bir insani gelenek bağlamında yapar. Son olarak, genellikle tuhaf, komik veya aşağı görülen diğer kültürlerin genel bir resmini çizerek bu kültürlerle alay eden basit algılara ve medya görüntülerine karşı çıkar (Marcus, 2021, 116).

Etnografik çalışmalar, araştırmacıların araştırılacak hedef topluluk ile bütünleşmesini ve onları doğal ortamlarında incelenmesini sağladığı için sosyal bilimlerde önemli bir rol ve yere sahiptir. Bu yaklaşım, araştırmacıların grup davranışlarının karmaşıklığını hesaba katmalarını ve grup etkileşimlerinin farklı boyutlarındaki karşılıklı ilişkileri ortaya çıkarmalarını sağlar (Musante ve DeWalt, 2002, 268). Bu tür çalışmalar, araştırmacıların, diğer çalışma yöntemleriyle ortaya çıkarmakta zorlanabileceği topluluk deneyimlerinin niteliklerini ortaya çıkarmalarına da imkân tanır. Toplulukların deneyimlerine dair ayrıntılı bilgi edinmek, gelecekteki soruları geliştirmede ve takip edecek araştırmaların türünü belirlemede hayati öneme sahiptir (Ejimabo, 2015). Etnografik çalışma, aynı zamanda, kişinin bilgi yelpazesini genişletmesine ve dünyayı daha derinlemesine bir biçimde anlamasına, davranışsal olayları tanımlamak yerine bazı davranışların neden ortaya çıktığını ortaya koymasını sağlar. Örneğin, nicel bir çalışma, kuramsal temelli eğitime tabi tutulan öğrencilerin, uygulamalı eğitim alan öğrencilerden daha yüksek notlar aldıklarını bulgulayabilir. Buna karşılık nitel bir araştırma, kuramsal temelli eğitimde alınan notların yüksekliğine ve pedagojik olarak etkisinin ve kalıcılığının düşüklüğüne karşın, neden kuram temelli eğitim verilmesinde ısrar edildiğini ortaya çıkarabilir. Etnografik araştırmalar kapsamında yapılan topluluk çalışmalarının teşvik edici birçok özelliği göz önüne alındığında, bunların uzunca bir süre etnolojik ve sosyolojik kuramların inşa süreçlerinde rol oynayan gerekli ampirik malzemelerin sağlanmasındaki temel araçlar olduğu söylenebilir (Brunt, 2021, 87).

Kuramsal çerçeve, çalışmanın geliştirildiği bağlamı temsil eder ve araştırmacının keşfetmeye istekli olduğu konular belirli kuramlar çerçevesinde ele alınır. Kavramsal çerçeve, araştırmacının keşfedilmeyi amaçladıklarına dayalı olarak geliştirmesi gereken bir şeydir. Araştırmacı, belirli bir kuramı destekleyecek kavramsal çerçeveyi belirlemede zorluklar yaşayabilir. Geliştirilen kavramsal çerçeve ile ilgili bir yaklaşımın kullanılmaması, muhtemelen istenmeyen sonuçlara yol açacaktır. İkinci olarak, kavramsal çerçeveyi geliştirmenin daha fazla zaman alması olası olduğundan araştırmacı, zaman kısıtlamalarının zorluklarıyla uğraşmak durumunda. Son olarak, araştırma sürecinin tümü daha fazla zaman alacağından ve çalışmada gerektiği gibi tematik veya diğer tür analizlere imkân vermek için daha etkili bir strateji oluşturmaları gerekir (MacFarlane ve O'Reilly-de, 2012, 610). Ayrıca, araştırmacı araştırmayı hedeflediği topluluk ile bütünleşmeli ve topluluğun davranışlarını tam olarak anlamadan önce onları uzun bir süre incelemelidir. Etnografik gelenekler, katılımcı gözlem (yalnızca bununla sınırlı olmasa da) temelinde belirli bir sosyal veya kültürel ortamın ilk elden deneyimlenmesine ve keşfedilmesine yönelik bir adanmışlığa dayanır. Gözlem ve katılım, (koşullara ve eldeki analitik amaca göre) etnografik yaklaşımın belirgin özellikleri olmaya devam etmektedir. Çoğu durumda, elbette saha araştırması diğer araştırma yöntemlerinin de kullanılmasını gerektirir (Atkinson, 2021, 5).

Saha deneyimleri, katılımcı gözlemciliğin içerebileceği bazı riskleri açık biçimde ortaya koyar. Bu risklerden ilki, akademik dünyayı tam olarak terk edememek ve sahadaki öznelere gördüğü gibi görememek, yaptığı gibi yapamamaktır. Bir araştırmacı, ötekilere uyum sağlayamayan ve gerektiği gibi anlayamayan bir yabancı gibi görüldüğünde, yabancılaşmış biri olarak kalmaya devam edecektir. İkinci riskse, tamamen “yerleşmek” ve akademik düşünceden bütünüyle kopmaktır. Örneğin bu durumda, din sosyologları, evanjelik haçlılara; suç ve ceza çalışan sosyologlar, polise dönüşebilir (Rock, 2021, 32). Araştırmacının bu sorunu aşmak için hem içeriden bakmayı hem de belli bir mesafe ile dışardan analiz etmeyi dengelemek ve iç içe geçirmek durumdadır. Ayrıca, saha araştırmacıları bulguları üretmek için zaman ve sahaya girişle ilgili oldukça zorlu yolculuğa çıkmayı göze almak zorundadır. Bu durum Buroway’ın (1998) “genişletilmiş vaka metodolojisini” (the extended case method) tanıttığı eşsiz çalışmasında da ifade ettiği üzere, araştırmacının hem zamanını hem de mekanını sahaya doğru genişletmek anlamına gelmektedir. Bu araştırmacının kendi rahatlığından vazgeçmeyi göze aldığı önemli bir bedeldir. Kaldı ki araştırmacı her zaman yalnız değildir; gerek katılımcılar gerekse de diğer araştırma ortakları kolektif bir emek ortaya koyar bu süreçte.

Etnografik çalışmalarla ilgili bazı zorlukların üstesinden gelmek için araştırmacının kullanabileceği temel stratejilerden biri, açık fikirli ve önyargıdan uzak olmaktır. Araştırmacının kavramsal bir çerçeve geliştirirken, çevreye uyum sağlamak ve katılımcılardan herhangi bilgi toplamak için açık fikirli olması gerekir (Lopez-Dicastillo ve Belintxon, 2014, 523). Önyargı, araştırmacının incelenmekte olduğu konuya zaten bir çözüm bulmuş olabileceği anlamına gelir. Ayrıca, araştırmacının bizatihi araştırma süreci ve hedef toplulukla bütünleşmesi için yeterli ve gerekli zamanı planlaması ve bunu uygulayabilmesi gerekir.

UYGUN ARAŞTIRMA TASARIMINA KARAR VERME

Etnografik bir araştırma tasarımı, kültürlerinin anlatsal bir açıklamasını üretmeye çalışan insanların kendi (doğal) ortamlarındaki davranışlarını anlamayı ve açıklamayı amaçlar. Çoğu araştırmacı, genellikle yapılandırılmamış ve enformel görüşmelerle çeşitlendirilen (triangulated) katılımcı gözlem tekniklerini kullanır (Ejimabo, 2015, 357). Hedef topluluk hakkında bilgi ve veri toplamak için tek bir veri toplama tekniğine yaslanmak güvenilir olabileceğinden, veri çeşitlenmesine gitmek etnografik araştırmada önemli bir stratejidir. Veri çeşitlenmesi, araştırmacının yazılı ve görsel kaynaklardan, belgelerden, kurumlardan gibi farklı kaynaklardan veri toplamasını sağlar.

Etnografik çalışma tasarımı için fazla bir seçenek söz konusu değildir, çünkü birincil amaç, araştırmacının çalışmak istediği topluluğun bir parçası olarak elde edilebilecek araştırma problemini çözmeye girişmektir. Bu yaklaşım, araştırmacının sorunu anlamasına ve yetkin bir çözüm geliştirmesine olanak tanır (Ejimabo, 2015). Araştırmacılar, bazen bir yıla kadar sürebilen, hakkında bilgi edinmek için ilgili topluluk ile yaşamak zorundadır. Maliyet gibi çok sayıda zorlukla da mücadele etmenin söz konusu olabildiği bir çalışma yürütmek tamamen uzun vadeli bir yaklaşımı gerektirmektedir (Rashid vd., 2015).

Etnografik çalışmalarda yaygın olarak kullanılan tekniklerden bazıları görüşmeler, alan notları ve katılımcı gözlemdir. Bu etnografik teknikler tasarım problemini anlamada değerli ve yararlı olabilirler (Das vd., 2017, 9). Araştırmacılar, ilgili alanı, süreçleri, hedef topluluğu anlamak ve bağlamı kavramak için bu teknikleri kullanabilirler.

Tasarım, gelecekteki araştırma tasarım kararlarını geliştirmek için projenin başlangıcında etnografik bir çalışma yürütmeyi hayati bir konu hale getirir (Doque vd., 2019, 7). Araştırmacılar, mevcut bir çalışma tasarımını oluşturmak için gözlem gibi etnografik stratejiler kullanır. Yine de çalışmanın değeri, ilgili alanı, süreçleri, amaçları, kullanım bağlamını ve hedef topluluğu anlayarak geliştirilecektir. Etnografik çalışmalar, çalışılan durumun daha derin bir biçimde anlaşılmasını gerektirmektedir ve bu nedenle başlangıçta yapılabilecek hatalardan kaynaklanan riskleri öngörebilmek son derece önem taşımaktadır (Marcus, 2021).

METODOLOJİK SORUNLAR:

VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ SEÇİMİ, GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK

Etnografi, kurum, topluluk veya örgütlerdeki bireylerin zihinlerinde yer alan yapıların kültürünü inceler. Araştırmacının, söz konusu yapılarda yer alan aktörler arasındaki toplumsal ilişkilerin gerçekleştiği ortamın özelliklerini yakalayacak bir çalışma yöntemi geliştirmesi oldukça önemlidir (Lopez-Dicastillo ve Belintxon, 2014, 523). Etnografik araştırmalar, özel bir konuda ayrıntılı açıklamalar elde etmek için nitel, tümevarımsal ve boylamsal (longitudinal) çalışmalardır. Araştırmacıların, düşünümsel (reflexive) bir rol üstlenerek yinelemeli (iterative) bir temele dayalı olarak veri toplaması gerekir. Araştırmada kaçınılmaz olan öznellik ögesi nedeniyle test etme süreci büyük önem taşır. Etnografik çalışmanın tamamlanması zaman alıcıdır ve araştırmacının farklı proje gereksinimlerine yeterli zaman ayırmasını sağlamak için uygulanabilir zaman yönetimi araçlarını devreye sokmasını gerektirir (Doque vd., 2019, 6). Ayrıca araştırmacı metodolojik konularda planlama yaparken, araştırmak istediği yapıların (grup, kurum, örgüt vb.) iş birliğinin sağlanmasını da göz önünde bulundurmalıdır. Bu, hedef topluluk hakkında veri toplamak ve analiz etmek için arzu edilen bir yöntemin seçilmesinde yine hayati öneme sahiptir.

Etnografik çalışmaların çoğu, genellikle görüşmelerle çeşitlendirilen katılımcı gözlem stratejilerini kullanır. Veri toplamada veri çeşitleme (triangulation) yöntemi tek başına güvenilir değildir. Topluluk, kurum, örgüt kültürü hakkında önemli bilgiler sağlayabilecek e-postalar, raporlar ve tutanaklar ve benzer yazılı belgelerden bilgi toplama gibi diğer stratejilerle birleştirilmeleri gerekir (Lopez-Dicastillo ve Belintxon, 2014, 521). Bu ilave stratejiler etnografik bir çalışmanın geliştirilmesine yardımcı olabilirken, incelenen söz konusu bazı yapılar bu tür bilgileri sağlamada yetersiz kalabilirler ve araştırmacıyı kendi başına kullanıldığında güvenilmez olan veri çeşitlemesine gitmeye zorlayabilirler. Katılımcı gözlem, araştırmacıların araştırmaya doğrudan katılarak veya çalışma popülasyonunun bir üyesi olarak konuyu gözlemlemelerine olanak tanıyan bir etnografik çalışmada birincil veri toplama tekniklerinden biridir (Spradley, 2016, 34). Araştırmacılar, gözlemledikleri alandaki eylemlere katılmadan, ancak yine de 'sahnede bulunarak' saf bir gözlemci rolü üstlenebilirler. Örneğin, bir araştırmacı fabrikada bir işçinin rolünü üstlenmeden işçileri gözlemleyebilir. Bu yaklaşımlar, Malinowski tarafından geliştirilen erken antropolojide kullanılan klasik yöntemlere dayanmaktadır (Mair, 2013, 241). Etnografik bir çalışma, katılımcılarla onların gerçek dünyalarında/koşullarında etkileşim kurmayı amaçlar. Bu, araştırmacının verilerini toplamak için açık mı yoksa gizli bir yaklaşımı mı benimseyeceğine karar vermesi gereken bazı zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Açık bir yaklaşımda, katılımcılar gözlemlendiklerinin farkındadırlar, böylesi bir durumda doğal davranmak yerine, katılımcıların davranışlarını değiştirmeleri olasıdır ki, bu da yanıltıcı olacaktır (Doque vd., 2019). Bu gibi durumları aşmak veya tespit edebilmenin kolay ve pratik bir yolu söz konusu değilse de en azından araştırmacının bu tür olasılıklar için farkındalık ve deneyim sahibi olmasının önem taşıdığı göz önünde bulundurulmalıdır.

VERİ ANALİZİ, GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK SORUNLARI

Etnografik alan çalışması, günlük gözlem notları, görüşme dökümleri, varsa görsel ve işitsel kayıtların izlenmesi ve dinlenmesi gibi bir araya getirilmesi zor ve zahmetli olabilecek kaynaklardan yapılandırılmamış veriler üretir (Copland ve Creese, 2015, 37). Etnografik bir araştırmada elde edilen veri hacimli olduğu için analizi zordur; bu nedenle araştırmacılar için bir tür yapılandırılmış bir yaklaşıma başvurmaları önerilir. Bu strateji mantıklı, titiz ve şeffaf olup, bir yandan çalışmanın ana temalarını elde tutmaya yararırken öte yandan büyük miktar da metinsel bilgiyi yönetmek için idealdir (De Costa, 2014). Bu, etnografik araştırmanın çok boyutlu yönlerinin analizine destek sunar ve toplanan veriler arasındaki ilişkileri belirlemeye yardımcı olur. Yapılandırılmış bir yaklaşımda son aşama, araştırmacı için hantal olabilecek verilerin okuyucuya anlamlı bir şekilde sunulmasıdır. Bu epey zaman alıcıdır ve araştırmacıyı veri analizinde çerçeve yaklaşımını etkin bir şekilde kullanmak için önemli miktarda zaman ayırmaya zorlar. Etnografik içerik analizi, sahadaki iletişimin detaylarını ortaya çıkarmada ve kuramsal ilişkilerin doğrulanmasında son derece önemlidir (Mair, 2013). Bu tür bir çalışmada içerik analizi; kavram geliştirme, veri toplama, veri analizi, örnekleme ve yorumlama arasındaki düşünümsel anlardan oluşur (Copland ve Creese, 2015). Bu

stratejinin temel amacı sistematik ve analitik olmak ve katı olmaktan kaçınmaktır. İçerik analizi, genellikle, verileri önceden tanımlanmış bir kategoriye zorlamak yerine anlatı verilerinin toplanmasına izin veren farklı durumların, ayarlamaların, görüntülerin, anlamların ve tarzların sürekli olarak karşılaştırılmasına ve keşfedilmesine dayanır.

ETİK SORUNLAR VE AŞMA STRATEJİLERİ

Etnografik yöntemi diğer niteliksel araştırma yöntemlerinden ayıran en önemli özellik araştırılan ve araştırmacı arasında uzun süreli, yakın ve güvene dayalı bir ilişkinin kurulmasıdır. Etnografik bir çalışma yaparken akılda tutulması gereken önemli ilkeler bulunmaktadır. Etnografik bir araştırma, mutlaka uzun süre insanlarla yakın ilişki içinde olmayı gerektirdiğinden katılımcılarla kurulan sosyal ilişki sırasında etik ilkelere uygun davranışlar geliştirilmelidir. Katılımcılarla yakın ve güvene dayalı ilişkilerin geliştirilmesi gerekliliği etnografik çalışma yapan bir araştırmacının etik sorunlar konusunda dikkatli ve titiz olma zorunluluğunu beraberinde getirir. Katılımcıların kişisel bilgileri, özel ilişkileri, hakları ve çıkarları hakkında üst düzeyde bir hassasiyet göstermek gerekmektedir. Katılımcılar mutlaka çalışmanın amaçları hakkında bilgilendirilmelidir. Öte yandan, katılımcıların anonim kalma veya kayıt dışı konuşabilme hakkı mutlaka kendilerine sağlanmalıdır. Katılımcıların çalışmanın sonuçları hakkında bilgilendirilmesi de sürecin sağlıklı işleyişi açısından oldukça önemlidir. Etnografik araştırmalarda başvuru kaynağı olabilecek etik ilkeler ve kodlar Amerikan Antropoloji Derneği tarafından 1970’li yılların başında hazırlanmıştır.¹

Etnografik bir çalışmada etik hususlar ve aydınlatılmış onam katılımcıyı çalışmanın amaçları hakkında detaylı olarak bilgilendirdiği için bu durum çalışmada bir sorun(sal) oluşturabilir (De Costa, 2014). Katılımcıları araştırmacının niyetleri hakkında bilgilendirmek, çalışmayı yinelemeli ve açık uçlu bir hale getirir ve olası yanıtları önemli ölçüde etkiler. Ayrıca araştırmacı alandayken araştırmadan kimlerin doğrudan veya dolaylı olarak etkileneceğini belirlemek de kolay değildir.

Amerikan Antropoloji Derneği, araştırmacıların katılımcılar hakkında önceden aydınlatılmış onamalarını almaları, veri sağlamaları veya incelenen materyallere katılımcıların erişimini kolaylaştırması gerektiğini doğrulamış ve aydınlatılmış onam kavramını yeniden tanımlayarak bu zorluğu aşmaya çalışmıştır (Robben ve Sluka, 2012). Aydınlatılmış onamın derecesi, araştırmanın türüne bağlıdır ve çalışmanın yürütüldüğü topluluğun diğer yasalarının, kodlarının ve etik kurallarının gerekliliklerinden etkilenebilir. Aydınlatılmış onam sürekli ve dinamik olmalıdır; bu da hedef kitle ile diyalog ve müzakerelerin sürekli olarak geliştirilmesi anlamına gelir (Robben ve Sluka, 2012). *Amerikan Antropoloji Derneği* ayrıca aydınlatılmış onamın yazılı ve/veya imzalı olmasının bir zorunluluk olmadığını kabul eder. Araştırmacıların katılımcıdan alınan rızanın biçimi yerine kalitesine odaklanmasının daha önemli olduğu vurgulanmaktadır. En nihayetinde, geçici bir misafir olarak bulunduğumuz ya da sürekli yabancı kaldığımız bir dünyayı inceliyoruz. Araştırmacı hiçbir zaman içeriden birinin yeterliliğine sahip değildir; bu nedenle de söylediğimiz sözlerin yeterliliğini sahadakilerin gözüyle test etmek faydalı ve aynı zamanda saygılı bir tutumdur (Rock, 2021, 37). Bu etik sorun, hedef kitlenin özenli bir biçimde seçimiyle ve onların benzersiz inançlarını ve pratiklerini anlayarak aşılabilir. Üzerinde etnografik bir çalışma yapmadan önce hedef topluluğu anlamak, araştırmanın amacı ve kapsamı konusunda açık bir yön belirlemede büyük bir öneme sahiptir (Copland ve Creese, 2015). Bu durum öncelikle, araştırmacının, veri türlerini belirlemesine ve çalışmanın başarısı için neyin gerekli olduğunu planlamasına izin verecektir. İkinci olarak, hedef topluluğun seçilmesi ve anlaşılması, katılımcıların niteliklerinin tanımlanmasına yardımcı olacaktır (Robben ve Sluka, 2012).

Etnografik çalışmanın karşılaştığı bir diğer olası etik konu, anonimlik ve bunun veri analizi ve bulguları üzerine etkileridir. Gizlilik ve mahremiyet, araştırmayla ilgili bilgilerin araştırma ekibi dışındakilerden gizlenmesidir. Gizlilik, araştırmaya katılanların kimliğini koruma altına almaktır (Wolf, 2012, 308). Katılım-

1 1971 yılında Amerikan Antropoloji Derneği “Profesyonel Sorumluluk İlkeri”ni kabul etmiştir. Konjonktürel olarak Amerikan hükümetinin Latin Amerika ve Güney Asya’daki ayaklanmaları bastırmada antropologların işbirliği yapmalarını talep etmesi üzerine antropologların rollerine ilişkin etik bir takım tartışmalar başlamıştır. Bu İlkeler araştırmacıların öncelikli görevlerinin araştırılan grupları korumak olduğunu bildirirler. Buna göre saha araştırmacısı her şeyden önce araştırma katılımcılarına karşı sorumludur ve katılımcılara gelebilecek herhangi bir zararı önlemek araştırmanın en temel etik ilkesi olmalıdır (Can, 2017, 159).

cılar ve araştırmanın yerleri/mekanları için takma isimler kullanılarak anonimlik muhafaza edilebilir. Farklı araştırmacılar, bu zorluğun üstesinden gelmek için, nitel verilerini katılımcılarının kimliğini gizlemek adına kurgulanmış isimlere dönüştürmek gibi farklı stratejiler kullanırlar. Çalışmanın yerinin anonimleştirilmesi, çalışma sonuçlarının bağlamsızlaştırılmasına (decontextualization) ve bu tür özelliklere sahip olası farklı yerlerin kolayca karşılaştırılmasına olanak tanır (Wolf, 2012). Bu yaklaşımın temel zayıflıklarından biri, verilerin geldiği popülasyona yönelik aşırı genelleme yapılabilmek riski barındırmasıdır.

Anonimlik sorunu, modern teknolojideki gelişme ve yenilikler nedeniyle son zamanlarda yeni bir zorluğa neden olmuştur. Sosyal medya ve uygulamalar gibi teknolojik gelişmeler, araştırma yerlerinin anonimleştirilmesini zorlaştırmaktadır. Belirli bir alanda araştırmacılar ya da katılımcıların fotoğraf çekip bunu söz konusu platformlarda yayınlaması çevrimiçi izler bırakma olasılığına veya riskine yol açabilir. Bir başka olasılık olarak, katılımcılar, belirli bir çalışmada yer aldıklarını iddia ederek öykülerini çevrimiçi olarak güncelleyebilirler veya katılımcılardan bazıları, araştırmaya katılımlarından dolayı adlarıyla anılmak isteyebilir. Bunlar da çalışmanın anonim hale getirilmesini zorlaştırabilir. Böylesi etik sorunlar, katılımcıların çalışmanın anonim olduğu ve kamuya açık faaliyetlerde bulunmadığı konusunda bilgilendirilerek aşılabılır. Bu gereklilik, araştırmaya başlamadan önce katılımcıların imzasını taşıyan rıza formlarına dahil edilebilir.

Sonuç olarak, iyi bir etnografik çalışma için araştırmacının teorik, gündelik ve epistemolojik önkabullerini askıya alması ve katılımcıları bir nevi araştırmanın ortak yürütüldüğü eşitler olarak görmesi beklenir. Ancak, sahada gündelik hayatın akışında bu eşitliğin kurulmasının önüne bazı engeller çıkabilir. Bu eşitliğin kurulabilmesinin ancak açıklık ve dürüstlikle mümkün olduğu varsayılır. Bunun için ilk ve öncelikli sorumluluk araştırmacıdır (Can, 2017, 162).

PRATİK SORUNLAR: ALANA GİRİŞ SORUNLARI

Etnografik bir çalışmanın en temel unsurlarından biri alan çalışmasıdır. Araştırmacı, sosyal ve kültürel pratikler hakkında bilgi edinmek ve neden bunlarla meşgul olduğunu anlamak için saha çalışması yapar. Alan araştırmacısının herhangi bir müdahaleden uzak olması, üzerinde çalışma yapmak istediği topluluğun algılarına ilişkin ön bilgilerinin net olması ve yeni bir topluluğa gözlem ve katılım yoluyla girmesiyle yeni şeyleri öğrenmeye istekli olması gerekir (Chughtai ve Myers, 2017). Araştırmacı alana girdikten sonra, mümkün olduğu kadar çok bilgi toplamaya çalışır ve çalışmanın sonunda analiz için bunları kayıt altına alır. Araştırmanın etkililiği, araştırmacının çalışma alanına girdiğinde edindiği ilk izlenimlerden etkilenebilecek katılımcılarla geliştirdiği ilişki türü tarafından belirlenir. Bu etki, araştırmacının çeşitli zorluklarla karşılaşabileceği çalışma alanına başarılı bir giriş yapmasını yaşamsal kılmaktadır. Alana fiziksel olarak gelmek, topluluğun pratikteki dünyasına girmek ve kabul edilmek, hedef toplulukla bütünleşmek, dışarıdan biri olarak grubun güvenini elde etmek ve gündelik yaşamı birlikte geçirmek gibi son derece önemli unsurları eşzamanlı bir biçimde başarabilmenin ve uyum sağlamanın görüldüğünden çok daha zor olduğunu söylemek gerekir. Bu nedenle, araştırmacının alana girmeden önce hedef topluluk hakkında çok şey öğrenmesi ve bilgi sahibi olması, onlarla bütünleşebilmesi ve belirli bir süre topluluğun bir parçası olmayı başarabilmesi gerekir (Baumbusch, 2011). İlk bakışta, bazı araştırmacılara, erişmek istedikleri dünyaya girme arzusu, kolay ve konforlu bir şeymiş gibi görünebilir. Ancak tahmin edilebileceği gibi bunun pek de öyle olmadığını kabul etmek gerekir. Yabancı bir topluluğa erişim sağlamak, kurallara, normlara ve topluluk kültürüne uymayı gerektirir (Chughtai ve Myers, 2017). Topluluktaki otoritelere bağlı kalmak tek başına yeterli olmayabilir. Toplulukla tamamen bütünleşmek için, topluluğun kültürel değerlerini tam olarak anlamak ve katılımcıların bakış açılarını da anlamak gerekir. Bunlar yapılamadığı sürece, o topluluğun üyelerinin araştırmacıya arzu edilen yanıtlar vermesini beklemek de kolay değildir.

Alana girmek ile alana erişmek ve topluluk üyeleri tarafından kabul edilmek arasında önemli farklar vardır. Alana fiziksel giriş pratik ve yapılması görece kolay bir iştir. Oysa alana erişmek ve toplulukla bütünleşebilmek görece olarak 'kuramsal' ve daha zorlu/zorlayıcı bir iştir. Alan araştırmacıları topluluğun bir üyesi olarak kabul edildiğinde önemli yerel bilgiler edinebileceğinden, çalışma alanına giriş, çalışmada çok önemli bir ana işarettir (Baumbusch, 2011). Alan araştırmacıları, yeni, tanıdık olmayan bir

dünyayı anlamaya çalışan yabancılar olarak yeni alandaki yolculuklarına başlarlar. Bu yeni koşullara hızlı bir biçimde uyum sağlamaları gerekir çünkü bu durum, kısa sürede topluluğun bir parçası olmak için statülerini “yabancı biri” olmaktan uzaklaştırmaya önemli ölçüde yardımcı olacaktır (Chughtai ve Myers, 2017). Bu, araştırmacının toplulukla bütünleşmesi için bir gereklilik olduğundan, yetkin bir uyum yeteneği gösterilmesini gerektirecektir ve yapılamadığında kabul görme şansı önemli ölçüde azalacaktır ve çalışmanın beklenenden daha uzun sürmesi olasılığını gündeme getirecektir.

Yeni bir topluluğa başarılı bir giriş sağlamak, araştırmacının hedef topluluğun günlük işlerine aşına olmasını da gerektirir, bu da araştırmacı için fazladan zaman harcamak anlamına gelebilir (Pelto, 2016). Buna yönelik planlama, araştırmacının yeni koşullara uyum sağlamasına ve bütünleşmeye çalışırken topluluğun kendisinden ne bekleyeceğini anlamasına yardımcı olmak için etkinlik başlamadan önce yapılmalıdır. Topluluğun normlarının ve değerlerinin onların kastetmediği bir anlam verilerek incelenmesi, toplulukla başarılı bir bütünleşme şansını önemli ölçüde azaltır ve muhtemelen zayıf veri toplamaya ve dolayısıyla hatalı çıkarımlar yapılmasına neden olur. Araştırmacılar iç yeni bir toplulukta yaşamak ve kabul edilmek, kültür, dinsel inançlar ve beslenme gibi yaşamlarının birçok yönünü düzenlemeyi veya değiştirmeyi gerektirir. Örneğin, araştırmacı, sağlığını önemli ölçüde etkileyebilecek sahanın iklim koşullarına da uyum sağlayabilmelidir (Baumbusch, 2011). Tüm bunlar, araştırmacının beden dili, davranışları ve kıyafeti vb. unsurlar açısından yerel topluluktan farklı görünmemesi ve çalışma sırasındaki işleyişin yolunda gitmesi için elzemdir.

KATILIMCILARLA ALANDA YETERLİ VE DOYURUCU İLETİŞİM SORUNU

İletişim, bilgilerin bir kişiden diğerine etkin bir biçimde aktarılmasına yardımcı olduğu için başarılı araştırmanın önemli yönlerinden birisini oluşturur. Bilgi aktarımı, ilgi çekiciyse ve taraf olan herkes diğerini anlayabiliyorsa başarılı sayılır. Yetkin iletişim becerileri, özellikle yeni bir topluluğa erişim sağlarken müzakere ve ikna süreçlerinde hayati öneme sahiptir (Vangelisti vd., 2013). Sonuç olarak, bir etnografik araştırmanın saha çalışmasında ilk ve öncelikli koşul, araştırmacıların iletişime açık, güven verici ve samimi bir ilişki kurma becerisine sahip olmaya dikkat etmesidir.

Araştırmacılar, tekrar ziyaretlerle şekillenecek yinelemeli bir yaklaşım benimserlerse, kendilerini hedef topluluklara etkili bir biçimde tanıtabilir ve araştırma hedeflerini açıklayabilirler. Araştırmacı, çalışmayı katılımcılara mutlaka tanıtmalı ve hakkında bilgi vermelidir (Vangelisti vd., 2013). Daha önce de belirtildiği üzere araştırmacı, yeni bir topluluğa girdiğinde muhtemelen sayısız zorlukla karşılaşacaktır. Topluluğa kabul edilmek ve karşılıklı anlayışı sağlayabilmek ve geliştirebilmek için yerel dilde akıcı olmaları bekleneciktir. Bu gereklilik, araştırmacının alan çalışmasına başlamadan önce yeni bir dili öğrenmesi gerektiğini ima eder ve bu da muhtemelen fazla zaman alıcı olacaktır (Martin-Jones ve da Costa Cabral, 2018). Bu durum, araştırmacının, çalışmanın toplam maliyetine ek olarak yeni dili öğrenmesi için ekstra kaynaklar gerektirecektir. Öte yandan, katılımcılar yaptığımız araştırmayla ilgilenecek kadar kibar olabilecekleri gibi, yaptıklarımızı sıkıcı bulabilirler, çok meşgul olabilirler ya da yaptıklarımız karşısında şaşırabilirler. Fakat ne olursa olsun, onlar kendi hayatlarının varoluşsal otoritesidirler ve onları dinlemek her zaman faydalıdır. Katılımcıların yorumları her zaman büyük bir yardımcıdır; bu sayede kaleme aldığımız metin, sahadayken kavrayamadığımız soruların birikimine dönüşür (Rock, 2021, 37). Araştırmacı ve katılımcılar arasındaki ilişki, iki taraf arasındaki iletişimin türüne bağlıdır. Etnografik çalışma, doğal ortamlarında insan iletişimine odaklanır ve bu, araştırmanın başarısı için araştırmacı ve katılımcıların birbirlerini doğru bir biçimde anlamalarını gerektirir. Araştırmacıların, hedef toplulukla tatmin edici bir biçimde etkileşim kurmalarına yardımcı olacak yeterli iletişim becerileri aracılığıyla insanlara erişmeleri gerekir (Ting-Toomey ve Dorjee, 2018). Araştırmaya katılanlarla tatmin edici bir iletişim, araştırmacının çalışmak istediği bağlamları daha derin bir biçimde anlamasını sağlayacaktır.

Öte yandan, araştırmacı yeni ortama girdiğinde çevirmen kullanmaya da karar verebilir ve bu, toplanan bilgilerin türünü önemli ölçüde etkileyebilir. Çevirmenlerin araştırma projesine bağlı olma olasılıkları düşüktür, bu bağlamda çevirmenlerin araştırmacı kadar kendilerini araştırmaya karşı sorumlu olmalarını beklemek zor bir olasılıktır. Dolayısıyla çevirmenlerin araştırmanın gerekli ayrıntılarına daha az dikkat etme-

leri güçlü bir olasılıktır. Bazı çevirilerin hatalı olma olasılığı vardır ve bu da çalışmanın sonuçlarını elbette olumsuz etkileyecektir. “Çevirmen, bir ifadenin anlamını aktarmaya çalışırken, istemeden onun anlamını da değiştirebilir” (Lee ve Thompson, 2014, 2). Çevirmenler, ifadeyi dilbilgisi açısından doğru göstermeye çalışabilirler, bu olasılık ise katılımcıların anlatı veya iletilerini çarpıtabilir.

Başka bir durumda, bazı araştırmacılar da muhtemelen çalışılan toplulukların bir üyesi olabilirler ve kültürleri hakkında bazı önemli ayrıntıları paylaşmak istemeyebilirler (Lee ve Thompson, 2014). Bu nedenle, topluluk hakkında doğru bilgileri almamalarını sağlamak için başka araştırmacıları kasıtlı olarak yanlış yönlendirmeye eğilimli olabilirler ve bazı gerçekleri yanlış sunarak çalışmanın sonuçlarını önemli ölçüde etkileyebilirler.

İletişim tarzları aynı zamanda bir araştırmacının bir araştırma grubundan topladığı bilgileri etkileyebilecek çok önemli bir unsurdur. Farklı insanların farklı iletişim tarzları vardır ve bu da çeşitli ifadelerin yanlış yorumlanmasına neden olur (Ting-Toomey ve Dorjee, 2018). Örneğin, ‘evet’ sözcüğünün anlamı, ‘olabilir’ ve ‘kesinlikle’ arasında değişir. Yeni bir dil öğrenirken, kişinin bu tür ayrıntılarda ustalaşması gerekir. Bu da kişilerin bu üç sözcüğün benzer anlamlara sahip olduğunu varsaymalarının muhtemel olduğunu ima eder. Farklı dillerde bu türden çok fazla sözcük vardır ve araştırmacı kavramlar arasındaki farklılıkları analiz ederken bu tür nüanslara azami dikkat göstermelidir (Lee ve Thompson, 2014). Bu sorunun, araştırma sürecinde bir çevirmen kullanırken de yaşanması olasıdır. Çeşitli sözcüklerin farklı anlamları vardır ve çevirmen bir sözcüğün gerçek anlamını belirli bir bağlamda yakalayamayabilir ve sonunda sözcük ve deyimleri amaçlanandan farklı bir anlama sahip olarak çevirebilir. Bütün bunlar dil ve iletişimin etnografik bir araştırma için ne derece önemli bir konu olduğunu ortaya koymakta ve araştırmacıların bu konularda özenli ve dikkatli olmaları gerektiğine işaret etmektedir.

KÜLTÜREL BAĞLAMI VE DİNAMİKLERİNİ ANLAMA SORUNLARI

Kültür, insanların kim olduğunu, çevrelerini nasıl algıladıklarını ve farklı durumlarda nasıl davrandıklarını veya tepki verdiklerini tanımlar. Birinin davranışını anlamak, onun kültürünü, belirli değer ve normlarını anlamasını gerektirir (Frake, 2012). Etnografik araştırmalarda bir alan araştırmacısının, toplulukla bütünleşmesine yardımcı olmak için ilgili popülasyonun değerlerini ve normlarını çok iyi anlaması gerekir. Bununla birlikte, özellikle kısa bir süre sonra toplulukla bütünleşmek gerektiğinde, farklı bir kültürü öğrenmek zordur. Kültürün değişkenliği, birden fazla kültürde tutarlı bir şekilde kullanılabilen ortak bir aracın gelişimini sınırlar (Eriksson ve Kovalainen, 2015, 150). Kültürel olarak uygun araştırma yönetimi, ancak çalışmayı uygun kültürel bağlama yerleştirmede tutarlılığa yardımcı olmak için katılımcının ana dilinde geliştirildiğinde sağlanabilir.

Kültürler arası farklılıklar nedeniyle, yeni bir çevreye taşınmak ve kültürlerini incelemek zor olabilir. Kültür, toplumun nasıl yapılandırıldığını, toplumdaki iletişimi ve belirli bir grubun teşvik ettiği davranışları tanımlar. Farklı bir topluluğa taşınırken, saha çalışanları farklı kültürel bağlamlara sahip tanıdık olmayan farklı kültürel sistemlerde gezinmek zorundadır (Frake, 2012, 438). Araştırmacıların kendilerini topluluğa kabul ettirmek ve onunla bütünleşmek için yeni çevrelerini yansıtacak ilişkiler kurmayı öğrenmeleri gerekecektir. Bu yaklaşımın zorluğu, çoğunlukla yabancılaşma hissi ile sonuçlanmakta ve araştırmacıda gerilim ve kaygıya neden olarak çalışmanın kalitesini etkileyebilmektedir.

Etnografik bir araştırmanın birincil amacı, çeşitli toplulukların, özellikle de dünyada daha az tanınan toplulukların kültürel yönlerini incelemektir. Bu topluluklar daha az bilinir, bu da onları ziyaret etmeden ve yaşam biçimlerini öğrenmeden onlar hakkında bilgi edinmenin zor olduğu anlamına gelir. Bu süreçte araştırmacının belirli bir topluluğun kültürüne girmesi yıllar alabilir ve kültürün dinamiklerini anlamalarını yine de garanti etmez (Ejimabo, 2015). Bunu sağlayabilmek için muhtemelen çalışma için ayrılması düşünülen zamandan daha fazla zaman gerekebilir. Belirli bir topluluğun çeşitli normlarını ve eylemlerini anlamaları, araştırmacının kültürel inançları ve pratiklerindeki farklılıklar nedeniyle araştırmacılar için zor olabilir.

Araştırmacılar, belirli normlar ve pratiklerde hedef topluluğun ve onların bakış açılarının emik bir perspektifle geliştirmeye çalışırlar. Bu girişim, araştırmacının kültüre içeriden bakmaya çalıştığını ima eder, bu da araştırmacının ilgili topluluk hakkında yeterince bilgiye sahip olamaması nedeniyle zor olabilir (Ejima-bo, 2015). Bu, bazı araştırmacıları emik ve etik bakış açılarını kullanmaya zorlar. Bu da onların kuram ve kavramları kullandıklarını ve kültürü içeriden anlamaya çalıştıklarını ima eder (Eriksson ve Kovalainen, 2015, 150). Bu, bir çalışmanın farklı bağlamları anlamasında zorluklara neden olabilir. Araştırmacıların topluluğun emik bakış açısını anlama konusundaki ilgisi ve aynı anda onların dilini öğrenme ihtiyacı, yanlış anlaşılmalara yol açmaktadır. Yeni bir kültürü ve dili kısa sürede etkili bir şekilde öğrenmek ise genellikle oldukça zor bir iştir.

Araştırmada öznellik, bir konunun veya nesnenin yorumlanışının göreliliğine işaret eder ve iddia ve önermeleri yorumlamanın çeşitlenen yolları vardır. Öznellik, farklı bakış açıları, ideolojiler, değerlendirmeler ve dünya görüşleri arasındaki farkları temsil eder. Farklı topluluklardan farklı insanların belirli bir konu hakkında farklı bakış açılarına sahip olmaları muhtemeldir ve bu da çeşitli kaynaklardan gelen bilgileri nasıl yorumladıklarını önemli ölçüde etkiler (Hegelund, 2005, 648). Araştırmacıların özneliği, hedef topluluk hakkında sahip oldukları bilgilerin türüne ve aynı toplulukta mevcut olan klişelere büyük ölçüde bağlıdır. Bu tür bilgilerin toplanan verilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilemesi, araştırmacıların duygularını ve toplanan bilgilere ilişkin yorumlarını bozabilir (Good, 2012, 28). Araştırmacının, belirli veriler üzerindeki yorumları ve değerlendirmeleri hakkında farklı bağımsız görüşler arayarak düşünce birliği oluşturması gerekir. Araştırmacıların, verileri analiz etmeden önce, toplanan bilgilere birkaç kez bakarak, gözden geçirerek ve kültürel bağlamı anlayarak yorumlarken çok dikkatli ve özenli olması gerekir. Bu süreçte, araştırmacı verileri doğru bir şekilde değerlendirebilmek için farklı yorumlar da geliştirmeye çalışacağından bu süreç zaman alıcı olabilir. Etnografik bir çalışmada, öznellik çok önemli bir güçtür. Ancak öznellik, araştırma yöntemlerinin tümünün çeşitli dezavantajları olduğu için, bu yaklaşımın aynı zamanda en önemli eksikliğidir de (Rahman, 2017). Bu nedenle, araştırmacının bu eksikliği aşması ve bu araştırma türünün sağladığı öznellik anlayışından yararlanmak için onu kendi lehine çevirmeyi becerebilmesi gerekmektedir.

SAHADAKİ DENEYİMLERİ METİNSELLEŞTİRME VE RAPORLAŞTIRMA SORUNLARI

Etnografik bir araştırmada veri toplamanın tüm aşamalarını yürütebilmek için, araştırmacının kendisiyle yazılı bir diyaloga girmesi zorunludur. Bugünden çok daha güvenle yazmaya başlayabilmek, çalışmanızı yapılandırabilmek ve tuttuğunuz notları, yaptığınız çözümlenmeleri, topladığınız belgeleri dikkatli bir şekilde inceleyebilmek için daha önceden tutulan ve kaydedilen saha notları elzemdir (Rock, 2021, 34). Etnografik araştırmanın temeli kaydetmeye ve raporlaştırmaya dayanır. Etnografik bir araştırmada deneyimlerin kaydedilmesi alanda metnin inşa edilmesinin ve bu inşa sürecinin araştırmacıyla olan bağının önemine işaret eder. Araştırmacı kendisinin de parçası olduğu bir kayıt sürecini başlatarak, neyin kaydedilmeye değer olduğuna dair değerden-bağımsız olmayan bir bakış sergilemiş olur. Neyin kaydedileceğiyle ilgili soruyu, kaydedilmek istenenin nasıl kaydedileceği meselesi takip eder. Hangi veriler dışarıda bırakılmalı, hangileri odağa alınmalıdır? Sözler, gündelik yaşam pratikleri, rutin ve rutin dışı eyleyişler, jestler ve mimikler bir kaydın konusu haline gelirken, kaydedilen aktörler kimler olacaktır? Ve araştırmacının da bir aktör olarak dâhil olduğu etnografik alan çalışmasında, bütün bu ilişkiyel odakların içeriden bakışla okunması, deneyimlenmesi ve kaydedilmesi hangi araç ve tekniklerle mümkün olabilir? (Burgan, 2017, 116). Bu sorular etnografinin saha çalışması esnasında sahadaki koşulların izin verdiği ölçüde ve sınırlarda cevabını bulabilecek sorulardır.

Etnografinin asıl meziyetinin sahadaki gözlemleri ve deneyimleri etraflica yazmakla ilgili olduğunu söylemeliyiz. Geertz (1973) bu yazma biçimine “yoğun betimleme” (thick description) diyordu. Elinizdeki tüm belgeler aslında gelecekteki kendinize yolladığınız bir mesaj ve bunların bir kısmı zaman içinde önemini ve bağlamını yitirecek. Araştırmacılar bu aşamada, ne yaptıklarını, neyi ilginç bulduğunu, bir görüşmeyi niçin kaydettiğini ve tüm bunların çalışmayla ilgisini sabırlı bir şekilde gelecekteki raporlama işi için not ederler. İleride, bunların bir kısmı çarpıcı bir şekilde ilgisiz görünebilir ancak saha notları her aşamada faydalı olmayı sürdürecektir (Rock, 2021, 34). Sahada hatırlatıcı notlar tutmak, kodlama ve bir raporun ilk taslağı arasındaki oldukça önemli bir adımdır. Hatırlatıcı notlar analitik odağı veri toplamaya

ve araştırmacının fikirleri üzerine yoğunlaştırır. Dağınık fikirler ve belirsiz sorular hatırlatıcı saha notları sayesinde netlik kazanır. Bir etnograf, sahada tuttuğu notlar üzerinden, yazılı sayfalar ve üzerine düşünülmüş gerçeklikler arasında ileri geri giderek fikirlerle oynayabilir, bir kısmını elemeyi deneyebilir ve saha notlarının kullanılabilirliklerini kontrol edebilir (Charmaz ve Mitchell, 2021: 167). Bu noktada, saha notları son fikirler ya da son notlar değil, üzerinde düşünülmeğe değer serbest notlar ve hazırlık fikirleridir. Saha notları tutmak ve hatırlatıcı notları alışkanlık haline getirmek sahada olup bitenlere ilişkin çok boyutlu analizler için güçlü bir başlangıç oluşturur; raporu derinleştirir, akıcılaştırır, araştırmaya belli bir istikamet kazandırır. Kaydedilen düşünceler ve gözlemler, sahada olup bitenleri soyut birtakım tezahürler olmaktan çıkarıp, aralarında güçlü ilişkiler olan olaylar zinciri haline getirir.

Nitekim, deneyimleri raporlaştırmak ancak deneyimleri, sahneleri, diyalog ve tepkileri sahada yazılı notlara ve taslaklara dönüştürerek mümkün olabilmektedir. Saha notlarının deneyimlerin zenginliğini ve derinliğini aktaracak bir biçimde ve zamanında tutulması etnografinin en kilit unsurlarından birisidir. Böylece, sahada karşılaşılan sahneler, deneyim, diyalog ve tepkiler kayıt altına alındığında, onlar hakkında yazmak ve yorum yapmak mümkün hale gelebilmektedir. Alan notları, bir tasvir biçimidir, yani, yeni gözlenen olay kişi ya da yerleri yazılı rapor halinde özetleme yoludur. Sosyal dünyanın gürültü ve karmaşası yazılı sözcüklere döküldüğünde, alan notları o dünyayı zaman zaman tekrar gözden geçirilmeye, incelenmeye ve üzerinde düşünülmeğe uygun şekilde korunmuş olarak yeni baştan kurar. Öte yandan, alan notları metinlerinin de seçici olması kaçınılmazdır. Etnograf, önemli gördüğü belirli şeyleri yazıya dökerken, önem arz etmeyen diğer şeyleri de görmezden gelir ve metnine dahil etmez. Bu bağlamda, alan notları eksiksiz bir betimlemeden ziyade seçici bir betimleme ve yorumlama işidir (Emerson-Fretz-Shaw, 2021, 353). Bu açıdan alan notları, içerikleri açısından seçicidir ve olayları ve nesnelere belirli bakış açısıyla sınırlı bir biçimde betimler. Bilinçli veya zaman zaman bilinçsiz bir biçimde alan notları bazı olayları ve nesnelere daha fazla öne çıkarırken, bazılarını ise görmezden gelir veya sahne arkasında bırakır. Ancak, alan notları, olayların, nesnelere, kişisel deneyimlerin kayıtlarına dayalı bir betimleme olması ölçüsünde rastlantısallıktan uzaktır. Beri yandan, alan notları “gerçeklerin” bir kopyası, bir tezahürü ya da aynası da değildir; olayların, nesnelere ve kişisel deneyimlerin belirli amaçlarla ve belirli biçimlerde yorumlanmasını ve yeniden inşa süreçlerini de içerir. Etnografide, olayların ve nesnelere dolaysız bir biçimde gözlenmesini ve gözlemlerin nesnel bir biçimde not edilmesi sürecini analitik ve derinlikli bir metin inşası takip eder (Bknz., Marshall, 1999, 216). Bu bağlamda, sahada not tutma, metin inşasının olmazsa olmaz temelidir ve araştırmacıların devam eden analiz ve yazım süreçlerini kapsar ve böylelikle yazarların duvarlarını yıkar, akıcılığı ve derinliği artırır. Bu notlar, içinde araştırmacının fikirleri ve bilgileri kaydettiği, doğrulanmış gerçeklikleri ve varsayımları ifade ettiği, kendi kendisiyle yaptığı özel sohbetler gibi bir niteliğe sahip olabilir (Charmaz ve Mitchell, 2021, 167).

Etnografik bir metin, son halini alana dek masa başı ve saha arasında her defasında biçim değiştirerek kurulacaktır. Nasıl ki saha notuna yüklenen anlamlar ve neyin saha notu olarak değerlendirileceği değişiyor ve gelecek ve geçmiş alanda birbiri ile yer değiştiriyor, etnografik metin de bir defada yazılıp sonlandırılan bir iş değildir. Tecrübe, bu metnin geçirdiği bu değişim üzerinden de yeniden kurulur ve yorumlanır (Yazıcı vd., 2019,15).

Genel olarak değerlendirildiğinde, etnografik metnin betimsel ve nesnel bir anlatımı mı tercih etmesi gerektiği yoksa analitik ve yorumsamacı bir üsluba sadık kalarak daha edebi bir metne mi dönüştürüleceği üzerine çok boyutlu tartışmalar yürütülmüştür. Açıkçası etnografik bir metin içinde hem betimleyici öğelerin ve nesnellik iddialarının yer aldığı hem de analitik yorumların derinleştirilmiş olduğu edebi ve estetik bir anlatı olma özelliği kazandığında belli bir dengeye kavuşmuş ve amacına ulaşmış olacaktır. Böylelikle, etnografik hikayeleştirme ve betimsel üslup iç içe geçerek etnografik anlatı ortaya çıkarılmış olur. Etnografik, araştırdığı bağlamı hikayeleştirirken, yerli olana ilişkin anlamları çözmeye çalışırken dilin anlam katmanlarını ortaya çıkararak yapabilir.

SONUÇ

Etnografik araştırma, farklı insanları ve kültürlerini doğal ortamlarında anlamayı içeren sistematik bir çalışmadır. Bu açıdan, etnografik saha araştırmacıları, sosyal süreçlere katılarak, aynı ilişkisel ve sosyal yapılarla karşı karşıya kalarak ve aynı güç ve kontrol ilişkilerinden etkilenerek, diğer araştırma türleri kullanıldığında basitçe ulaşılamayacak türden veriler elde edebilirler. Anket yaparak, sahadan olmayan kişilerle görüşerek, arşiv araştırması yaparak veya dikkatli bir şekilde kontrol edilen ortamlarda deneyler yaparak bilemeyeceğimiz şeyleri bize ancak etnografalar gösterirler. Özellikle etnografik yaklaşımları kullanan saha araştırmacıları, yaşadıkları deneyimin canlı, dinamik ve sürece ilişkin tasvirlerini aktarırlar (Smith, 2021) ve bunu analitik bir anlatımla metinselleştirirler. Kültür, insanların kim olduğunu, çevrelerini nasıl algıladıklarını ve farklı durumlarda nasıl davrandıklarını veya tepki verdiklerini tanımlar. Birinin davranışını anlamak, onun kültürünü, belirli değer ve normlarını anlamasını gerektirir. Etnografik araştırmalarda bir alan çalışmasının, toplulukla bütünleşmesine yardımcı olmak için ilgili popülasyonun değerlerini ve normlarını anlaması gerekir. Bununla birlikte, özellikle kısa bir süre sonra grupla bütünleşmek gerektiğinde, farklı bir kültürü öğrenmek her zaman kolay değildir. Kültürel olarak uygun araştırma yönetimi, ancak çalışmayı uygun kültürel bağlama yerleştirmede tutarlılığa yardımcı olmak için katılımcının ana dilinde geliştirildiğinde sağlanabilir. Kültürler arası farklılıklar nedeniyle, yeni bir çevreye girmek ve kültürlerini incelemek zor olabilir. Kültür, toplumun nasıl yapılandırıldığını, toplumdaki iletişimi ve belirli bir grubun teşvik ettiği davranışları tanımlar. Farklı bir topluluğa dahil olmaya çalışırken, araştırmacılar farklı kültürel bağlamlara sahip birkaç tanıdık veya aşına olunmayan sistemde gezinmek zorundadır. Araştırmacıların kendilerini topluluğa kabul ettirmek ve onunla bütünleşmek için yeni çevrelerini yansıtacak ilişkiler kurmayı öğrenmeleri gerekecektir. Bu yaklaşımın zorluğu, aile ve akranlardan yabancılaşma hissi ile sonuçlanmakta ve araştırmacıda gerilim ve kaygıya neden olarak çalışmanın kalitesini etkileyebilmektedir.

Araştırmada öznellik, bir konunun veya nesnenin yorumlanışının göreliliğine işaret eder ve iddia ve önermeleri yorumlamanın oldukça çeşitlenebilen yolları vardır. Farklı bakış açıları, ideolojiler, değerlendirmeler ve dünya görüşleri arasındaki farkları temsil eder. Farklı topluluklardan farklı insanların belirli bir konu hakkında farklı bakış açılarına sahip olmaları oldukça muhtemeldir ve bu da çeşitli kaynaklardan gelen bilgileri nasıl yorumladıklarını önemli ölçüde etkiler. Etnografik araştırma, öznel deneyimi anlamaya çalışır. Araştırmacının belirli bilgileri yorumlarken önyargı veya klişelerle meşgul olduklarını kabul etmeyi ve yorumlayıcı açıklıkla ilgilenmesini gerektirir. Araştırmacıların özneliği, hedef topluluk hakkında sahip oldukları bilgilerin türüne ve aynı toplulukta mevcut olan klişelere büyük ölçüde bağlıdır. Bu tür bilgilerin, toplanan verilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilemesi, araştırmacıların duygularını ve toplanan bilgilere ilişkin yorumlarını bozması muhtemeldir. Araştırmacının, belirli veriler üzerindeki yorumları ve değerlendirmeleri hakkında farklı bağımsız görüşler arayarak düşünce birliği oluşturması gerekir. Araştırmacıların, verileri analiz etmeden önce, toplanan bilgileri elden geçirerek ve kültürel bağlamı anlayarak yorumlarken çok fazla dikkatli ve özenli olması gerekir. Etnografi, hedef toplulukla etkileşime girdiği ve topluluğun doğal davranışlarını gözlemlediği nitel bir yaklaşımdır. Araştırmacılar, görüşme, gözlem ve alan notları gibi hedef toplulukları anlamak için farklı stratejiler kullanabilirler. Bu çalışma, farklı toplulukların kültürel normlarını ve değerlerini anlamada çok önemli olmakla birlikte, araştırmacıların, kusursuz sonuçlar elde etmelerini sınırlayan sayısız zorlukla karşı karşıya oldukları açıktır. Araştırmacılar ayrıca uygun araştırma tasarımına karar verme ve geliştirme, veri toplama araçlarını seçme ve araştırma analizini gerçekleştirme, toplanan verilerin geçerliliği ve güvenilirliğini sağlama gibi metodoloji konularında zorluklarla karşılaşabilirler.

Ayrıca, rıza formlarına sahip olma ihtiyacı gibi, araştırmacının karşılaşabileceği çeşitli etik kaygılar da söz konusudur. Etik kaygıları giderebilmek için çeşitli araç ve stratejiler bulunabilse de katılımcıların deneyimleri hakkında bilgi paylaşmak istemeyebileceklerini veya görüşmelerde doğal hallerinden farklı yanıtlar verebileceklerini, bunun da araştırmanın kalitesini etkileyebileceğini her zaman göz önünde bulundurmak gerekir (Halder, 2016, 12). Etnografalar, üzerinde çalıştıkları kişilerin anonimliğini korumakta ne kadar hassas olsalar da katılımcılar ve bilgi veren kişiler tanınabilir olmaya devam edebilirler (Murphy ve Dingwall, 2021, 341). Bu konuda araştırmacının söz konusu kişilerin mahremiyetini kamuoyu karşısında korumak

gibi çok önemli bir sorumluluğu olduğunu hatırlamak gerekir. Uzun süreli saha çalışması dönemlerinde ortaya çıkan samimiyet koşulları göz önüne alındığında, katılımcıların araştırmacıdan kendi deneyimleri hakkında mutlaka bir yorum beklemedikleri durumlar açığa çıkabilir. Bu durumda araştırmacının dikkatli bir dil geliştirerek katılımcıları mümkün olduğunca hayal kırıklığına uğratmayacak ve onların deneyimlerine saygı gösterdiğini belirten bir tutum içinde olması araştırmacının zor bir görevi olarak karşımızda durmaktadır. Deneyimlerin doğru anlaşılması ve yerli anlamların anlatı olarak inşa sürecinde, katılımcılarla iş birliği içinde olmaları araştırmadaki “yanlış anlamalara” dayalı etik ihlalleri ortadan kaldıracaktır. Bu yüzden, raporlaştırma aşamasında sahaya bağların zayıfladığı dönemlerde bile araştırmacının katılımcılarla iş birliğini ve diyalogu sürdürmesi elzemdir. Etik açıdan değerlendirildiğinde, katılımcıların kendileri hakkında yazılan bir hikâyenin doğru anlaşılması konusunda güçlü hakları olduğunu araştırmacıların bir an bile akıldan çıkarmaması araştırma sürecinin sağlıklı tamamlanabilmesi için oldukça önemlidir.

Öte yandan araştırmacı ve katılımcı arasındaki iletişimin sorunsuz olması araştırmacının ilerletilebilmesi açısından elzemdir. Etnografik çalışmalarda katılımcı ve araştırmacı arasındaki ilişkinin niteliği de etnografik verilerin niteliğini belirleyen önemli unsurlardan birisidir. Zira araştırmacı ve katılımcı arasındaki uyumun sağlanması alanda elde edilecek verileri olumlu yönde etkilemektedir. Nitekim araştırmacının katılımcılara yönelttiği sorular rahatsız edici olmaktan ziyade alandaki veri derinliği ve zenginliğine ulaşmayı sağlayacak ve garanti edecek özellikleri yansıtabilmelidir (Güllüpinar ve Özkan, 2021, 14).

Etnografik araştırmalarda araştırmacılar ayrıca alana giriş sorunları, katılımcılarla iletişim zorlukları, öznellik sorunları ve hedef topluluğun kültürünü kendi özel bağlamlarında anlama zorluğu gibi pratik sorunlarla da karşı karşıyadırlar. Sahaya girişin kendine özgü zorlukları, araştırmacının kişisel iletişim becerilerini, mücadeleyi bir girişim ruhunu ve dikkatli bir gözlemci olmayı gerektirir. Bu noktada, sahaya erişimin önündeki engelleri sahanın dinamizmi içerisinde araştırmacıların sosyal iletişim özellikleri kaldırabilir. Sahaya giriş anahtarı, araştırma konusu olan insanlara araştırma ve genel olarak araştırmacının kendisi hakkında samimi, güven verici ve açık mesajlar verebilmekten geçmektedir.

Bir kez sahaya girildiğinde sahada olup bitenlere dair gözlem gücüne bir de yazılı kayıt pratiği olan alan notları eklenmek durumundadır. Araştırmacının konumsallığı, diyalektik ilişkiler ve zorluklar nedeniyle etnografik araştırmaların dikkatli ve özenle gerçekleştirilmesi gerektiği açıktır. Nitekim insan ve onun eylemleri, incelenmek adına bir alana kapatılabilecek, bir slayt yoluyla anlatılabilecek, bir duvara asarak incelenebilecek, laboratuvar ortamında deneyimlenecek bir şey değildir. Araştırmacı, bir anlatı içerisinde bilinçli olarak seçilmiş sözcüklerle saha çalışması deneyimini yazılı bir rapor ile somutlaştırabilmektedir (Işık ve Güllüpinar, 2021, 1162). Alan notlarını yazma sürecinin başlangıcı, çoğunlukla fiili yazma aşamasından öncesine dayanır. Alan araştırmacısı, bir gözleme/yazma sahası olarak “alana” uyum sağlar, öyle ki belirli nitelikler ve hadiseler “etnograf gözüyle” kayda değer olarak seçilir. Ama asıl önemli noktaya etnografin çevredeki alandan geri çekilmesi ve gözlemlendiği olayları kendi özelinde kaydetmeye başlamasıyla gelir (Emerson vd, 2021; 345). Araştırmacı, insanların, yerlerin, konuşmaların ve olayların arka planını ve akışını anlatırken bütün bir sahneyi hem betimlemesi hem de yorumlaması için saha notlarını detaylı bir biçimde tutmak durumundadır. Ancak, şüphesiz hangi detayları not alacağı ve bu notların hangilerini nihai raporda kullanacağı araştırmacının seçimlerine bağlıdır. Araştırmacının seçimleri, görme ve yazma eyleminin asli bir unsurudur. Emerson ve diğerlerinin (2021) aktardığı kadarıyla, araştırmacılar, araştırma sürecinin başından sonuna kadar tercih yaparak ilerlemek zorundadır; araştırmacılar alan notlarını yazarken hem dikkate alınacak ve kaydedilecek hususlar hem de bunları yazıya geçirme biçimi konusunda sürekli tercih yapmak zorunda kalır. Bu açıdan bakıldığında, her etnografik metin yazarının izlerini ve damgasını taşır. Araştırmacı sahada aldığı notlar ve bu notlardan derlediği ve raporlaştırılmış metinle, baştan sona belli bir öznellik alanı içerisinde bir anlatı inşa eder. Her anlatı, olayların bir versiyonu veya görünüşüdür. Alan notlarının metinleri, tümüyle birtakım yazım usullerinin ürünüdür ve sadece içerik açısından değil; tarz, odak noktası ve bakış açısı olarak da farklılık gösterir.

KAYNAKÇA

- Allison, James. “Çocuk ve Çocukluk Çalışmalarında Etnografi” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 246-258.
- Anne, Macfarlane-Mary ve O’Reilly-de Brún. “Using a Theory-Driven Conceptual Framework in Qualitative Health Research”. *Qualitative Health Research*, 22(5), (2012). 607-618.
- Atkinson, Paul. “Editorial Giriş”. ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 3-8.
- Baumbusch, L. Jennifer. “Conducting Critical Ethnography in Long-Term Residential Care: Experiences of a Novice Researcher in the Field”. *Journal of Advanced Nursing*, 67(1), (2011), 184-192.
- Brunt, Lodewijk. “Topluluğa Giriş” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 80-92.
- Burgan, Ezgi. “Çoklu Türler Etnografisi: Yüz Yüze Bir Araştırma İmkânı Üzerine Düşünceler”. *Moment Dergi Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*. 4(1), (2017), 111-134.
- Buroway, Michael. “The Extended Case Method” *Sociological Theory*. 16(1), (1998), 4-33.
- Can, Başak. “Gündelik Hayat, İktidar İlişkileri ve Etik Kodların Kesişiminde Etnografik Araştırma”. *Moment Dergi Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 4(1), (2017), 155-172.
- Charmaz, Kathy-Mitchell, G. Richard. “Etnografik Çalışmalarda Temellendirilmiş Teori” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 160-175.
- Chughtai, Hameed and Myers, Michael D. “Entering the field in qualitative field research: A rite of passage into a complex practice world”. *Information Systems Journal*, 27(6), (2017), 795-817.
- Copland, Fiona and Creese, Angela. “Data in linguistic ethnography”. *Linguistic ethnography: Collecting, Analyzing and Presenting Data*. London: Sage Publications Ltd. 29-59. 2015.
- Das, Rajip, Tarafder, Mithila, Kabir and Nahar, Nazmun. “Research Methods Persistent in Social Science Research”. *International Journal of Innovative Science, Engineering & Technology*, 4 (10), (2017), 5-15.
- De Costa and Peter I. “Making Ethical Decisions in An Ethnographic Study”. *Tesol Quarterly*, 48(2), (2014), 413-422.
- DeWalt, Kathleen M and DeWalt, Billie R. *Participant Observation: A guide for Fieldworkers*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press. 2002.
- Ejimabo, Nick Obioma. “The Effective Research Process: Unlocking the Advantages of Ethnographic Strategies in The Qualitative Research Methods”. *European Scientific Journal*, 11(23), (2015), 356-383.
- Emerson, Robert. M. Fretz, Rachel. I.-Shaw, L. Linda. “Katılımcı Gözlem ve Alan Notları” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 352-369.
- Geertz, Clifford. “Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture.” *The Interpretation of Culture*. New York: Basic Books. 1973. 3-30.
- Güllüpinar, Fuat ve Özkan, Özge. “Etnografik Mülakatın İmkân ve Sınırlılıkları Üzerine: Konumsallık, Etik ve İnşa Sorunları”. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 54 (2021). 11-40.
- Hegeland, Allan. “Objectivity and Subjectivity in the Ethnographic Method”. *Qualitative Health Research*, 15(5), (2005). 647-668.
- İşık, Şevket ve Güllüpinar, Fuat. “Sahada Etnografik Not Alma Stratejileri: Düşünümsellik ve Metin İnşa Etmenin İncelikleri Üzerine”. *Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*. 13(3), (2021). 1160-1175.
- Karen, O’reilly. *Ethnographic Methods*. London: Routledge. 2012.
- Lee, Susan K. Sulaiman, Hill Cheryl R., and Thompson Sandra C. “Overcoming Language Barriers in Community-Based Research with Refugee and Migrant Populations: Options for Using Bilingual Workers”. *BMC International Health and Human Rights*, 14(11), (2014). 1-13.
- Lucy, Mair. “Malinowski and the Study of Social Change”. ed. B. Malinowski. *Man and Culture* London: Routledge. 2013. 239-254.
- Manning, Peter, K. “Göstergebilim, Anlambilim ve Etnografi” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 145-160.
- Marcus, George E. *Ethnography Through Thick and Thin*. Princeton: Princeton University Press. 2021.
- Marcus, Julie. “Oryantalizm,” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 109-118
- Martin, Jones., Marilyn and da Costa Cabral, Ildegrada. “The Critical Ethnographic Turn in Research on Language Policy and Planning”. ed. J.W. Tollefson-M.Pérez-Milans. *Oxford Handbook of Language Policy and Planning*. Oxford: Oxford University Press, 2018. 71-92.
- Murphy, Elizabeth ve Dingwall, Robert. “Etnografi Etiği” ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 339-352.
- Päivi, Eriksson and Anne, Kovalainen. “Ethnographic Research”. *Qualitative Methods in Business Research*. Los Angeles: Sage Publications. 2015. 149-163.

- Patricia, Liehr and Mary, Jane Smith. "Middle Range Theory: Spinning Research and Practice to Create Knowledge for the New Millennium". *Advances in Nursing Science*, 21(4), (1999). 81-91.
- Pelto, Pertti J. *Applied Ethnography: Guidelines for Field Research*. London: Routledge. 2013.
- Rahman, Shidur. "The Advantages and Disadvantages of Using Qualitative and Quantitative Approaches and Methods in Language "Testing and Assessment" Research: A Literature Review". *Journal of Education and Learning*, 6(1), (2017). 102-112.
- Rashid, Marghalara., Caine, Vera., and Goetz, Helly. "The Encounters and Challenges of Ethnography as a Methodology in Health Research". *International Journal of Qualitative Methods*, 14(5), (2015). 1-15.
- Raymond, Madden. *Being Ethnographic: A Guide to The Theory and Practice of Ethnography*. London: Sage Publications. 2017.
- Robben, Antonius C. G. M. and Jeffrey, A. Sluka. *Ethnographic Fieldwork: An Anthropological Reader*. New Jersey: John Wiley & Sons. 2012
- Rock, Paul. "Sembolik Etkileşimcilik ve Etnografi" ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar Tunç ve F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 26-39.
- Smith, Vicki. (2021) "Çalışma Etnografiler ve Etnografilerin Çalışması" ed. P. Atkinson vd. *Etnografi El Kitabı*. çev ed. G. Kaçar-Tunç-F. Güllüpinar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021. 220-234
- Spradley, James P. *Participant observation*. Long Grove, İllinois: Waveland Press. 2016
- Ting, Toomey and Stella, Tenzin, Dorjee. *Communicating Across Cultures*. New York: Guilford Publications. 2018.
- Vangelisti, Anita., L., Daly, John., A and Gustav W. Friedrich. *Teaching Communication: Theory, Research and Methods*. London: Routledge. 2013.
- William, Outhwaite. *Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü*. İstanbul: İletişim Yayınları. 2008.
- Yazıcı, Yakın ve Aslı Kükrer, Meriç. *Etnografi: Olağan-içi Tecrübe*. Ankara: Doğu-Batı Yayınları. 2019.
- Zane, Robinson, Wolf. "Ethnography: The Method". ed. P.L. Munhall. *Nursing Research: A Qualitative Perspective*. Miami, Florida: Jones & Bartlett Learning. 2012. 285-338.

EXTENDED ABSTRACT

This study discusses theoretical and practical problems encountered at every stage of the research while conducting ethnographic research, and some evaluations are given on how these problems can be overcome.

Ethnographic research, which we consider one of the most potent social sciences methodologies, is a qualitative research method that includes observation and interaction between the researcher and the participants in their natural environments. The ethnographic approach has been popularized by anthropology and has become essential in scientific studies. Ethnographic studies have an important role and place in social sciences as they enable researchers to integrate with the target population to be researched and to study them in their natural environment. The ethnographic study also allows one to expand one's range of knowledge and understand the world more deeply, revealing why certain behaviors occur rather than describing behavioral events.

However, like other types of research, ethnographic research has some limitations; this implies that the researcher may face numerous difficulties while carrying out and before completing the study. One of the possible challenges that an ethnographic researcher is expected to encounter is determining the theoretical and conceptual framework used in the study. The theoretical framework represents the context in which the study was developed, and the issues that the researcher is willing to explore are addressed within the framework of specific theories. The researcher must establish the conceptual framework based on what they intend to study. The researcher may have difficulty determining the conceptual framework to support a particular theory. Failure to use an approach related to the conceptual framework developed will likely lead to undesirable results. Second, the researcher has to deal with the challenges of time constraints, as developing the conceptual framework will probably take more time. Finally, as the entire research process will take more time, they need to create a more effective strategy to allow for thematic or other types of analysis in the study as required.

Ethnographic traditions are based on a dedication to experiencing and exploring firsthand a particular social or cultural setting based on participatory observation. Observation and participation remain prominent features of the ethnographic approach. One of the main strategies that the researcher can use to overcome some of the difficulties associated with ethnographic studies is to be open-minded and free of prejudice. The researcher should keep an open mind to adapt to the environment and gather any information from the participants while developing a conceptual framework. An ethnographic research design seeks to understand and explain people's behavior in their (natural) environment while trying to produce a narrative account of their culture. There are few options for ethnographic study design because the primary goal is to solve the research problem that can be accomplished as part of the community in which the researcher wishes to work. Researchers can use these techniques to understand the relevant field, processes, and target community and to grasp the context. The researcher needs to develop a working method that will capture the characteristics of the environment in which the social relations between the actors in these structures occur.

Ethnographic studies are qualitative, iterative, and longitudinal to obtain detailed descriptions of a particular subject. Researchers need to take a reflexive role and collect data iteratively. Ethnographic fieldwork produces unstructured data from sources that can be difficult and cumbersome, such as daily observation notes, interview transcripts, and viewing and listening to audiovisual recordings if any. The data obtained in ethnographic research is challenging to analyze because it is voluminous; therefore, researchers should resort to some structured approaches. This strategy is logical, rigorous, and transparent and is ideal for managing large volumes of textual information while helping to preserve the main themes of the work. This supports the analysis of the multidimensional aspects of ethnographic research and helps identify relationships among the data collected. The most important feature that distinguishes the ethnographic method from other qualitative research methods is that it establishes a long-term, close and trust-based relationship between the researcher and the researcher. There are basic principles to keep in mind when conducting an ethnographic study. Since ethnographic research requires being in close contact with people for a long time,

behaviors by ethical principles should be developed during the social relationship with the participants. The necessity of developing close and trusting relationships with the participants brings along the obligation of an ethnographic researcher to be careful about ethical issues. It is necessary to show a high sensitivity to the participant's personal information, private relations, rights, and interests. Participants must be informed about the aims of the study. On the other hand, the right of the participants to remain anonymous or to speak off the record must be given to them. Informing the participants about the study's results is also very important for the healthy functioning of the process.

One of the essential elements of an ethnographic study is fieldwork. The researcher does fieldwork to learn about social and cultural practices and understand why they engage with them. The field researcher should be free from any interference, have explicit prior knowledge of the perceptions of the community he wants to study and be willing to learn new things by entering a new community through observation and participation. The primary purpose of an ethnographic study is to examine the cultural aspects of various communities, especially lesser-known communities around the world. These communities are less well-known, meaning it is challenging to learn about them without visiting them and learning about their way of life. It may take years for the researcher to enter the culture of a particular community in this process, and it still does not guarantee their understanding of the dynamics of the culture. This may require more time than is likely to be allocated for the study. In an ethnographic study, subjectivity is a vital force. However, subjectivity is also the most critical shortcoming of this approach, as all research methods have several disadvantages. Therefore, the researcher should be able to use this in his favor to make up for this deficiency and benefit from understanding the subjectivity of such research.

Ethnographic research is based on recording and reporting. Recording the events in ethnographic research shows the importance of constructing the text in the field and the connection of this construction process with the researcher. By initiating a recording process of which he is a part, the researcher gains a non-value-free view of what is worth recording. The question of what to record is followed by how to record what is wanted. Ethnographic research is the systematic study of understanding different people and their cultures in their natural environment. In this respect, ethnographic field researchers can obtain data that is simply unattainable when other types of research are used by participating in social processes, confronting the same relational and social structures, and being influenced by the same power and control relationships. Only ethnographers show us what we cannot know by conducting surveys, interviewing laypersons, conducting archival research, or conducting experiments in carefully controlled environments. In particular, field researchers using ethnographic approaches convey vivid, dynamic, and process-related descriptions of their experiences and textualize this with an analytical narrative.